

Triglav.

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

Proslov.

Triglav! Kakó hitijo naglo dnevi,
Kakó nam z dnevi urno čas poteka,
Ki rodu rane celi, nove seka,
Ne vé še nikdo zjutraj, kaj bo drevi!

Triglav! I tebi čas zadaje rane;
Globoke brazde ti na čelo kleše,
Po njih nevihta s snegom mrzlim pleše
In točo seje v snegove poljane.

Triglav! pa ti ne strašiš se viharja,
Ker vseč celó so tebi brazgotine.
Ponosen vihre kažeš nam spomine:
„Poglej, zastonj obme vihar udarja!“

„Nikdar prodril ne bo mi do sredine,
Zastonj napor, zastonj njegova nada!
Nikdar ne bo izgrebel mi zaklada,
Nikdar srca ne bo zatrl zlatnine!“

Triglav, kot ti, tak rod ob tebi biva:
Nesreča, bol mu reže moško lice;
Pogosto trnje, redko mu cvetice
V življenje trosi sreča goljufiva.

A on nesklonjen nosi bolečine,
Obupa ne pozna njegova duša,
Ki mirno grenko čašo zla okuša,
Vedoč, da vse na svetu enkrat mine.

O rodu tem naj moja struna poje,
O rodu, ki srce mu bije zlato,
A lice trdo kaže in robato,
Srce, Triglav, in lice, kakor tvoje.

I. Perica.

Pomlad, očetov naših Vesna bela,
 Prišla si gorko zaželena z nova!
 Zavel tvoj dih po gorskih je tokavah,
 S poljubom vzbudil spečo je naravo.
 In tisoč solz rosi planinsko lice,
 In tisoč biserov blesti po gorah,
 Ki vsi izžarjajo ljubezen vročo,
 Ki vrača gora jo za tvoj poljub.
 In družil solza s solzo se v studenček,
 Studenček z virom zbira se v potoček,
 Potočki tihi v Bistrico penečo,
 Ki srebropena priskaklja v dolino,
 Znaneč, da zime spona so zdrobljene.
 A tu v dolini Bistrico pozdravlja
 Že zvonček, ki zvončká ob njenem bregu;
 Trobentic zlatih roj pozdrav ji trobi,
 In črni kos, sedeč na jelšnem brstu,
 Drobi z rumenim kljunom si popevko.
 Topi se spev med Bistrice šumenje,
 Da gibko ga deklè strmeč posluša,
 Ki prat prišlo je belo prtenino.
 A Bistrica šumi brezčutno dalje —
 Saj nova ni ji pesem o ljubezni.
 Odpel je kos in z brsta je odletel,
 Deklè se k Bistrici je pripognilo,
 Belilo platno v snegovih solzicah.
 Obraz rdečice zarja je oblila,
 Na lahko ustni sta zatrepetali,
 In pesem ji je iz srca privrela.
 Zazibal glas se je po bistrih valčkih,
 Po njih zaplaval na bregove nizke,
 Od njih razlegel se po tihem logu,
 Da kos, ljubezni pevec, je utihnil,
 Poslušal divno pesem — o planinah:

Preljube planine,
 Zelene brežine,
 Visoke gore,
 Pozdravljene ve!

Tam bodo družice
 Mi gorske cvetice
 Cvetele krasno,
 Duhtele lepó.

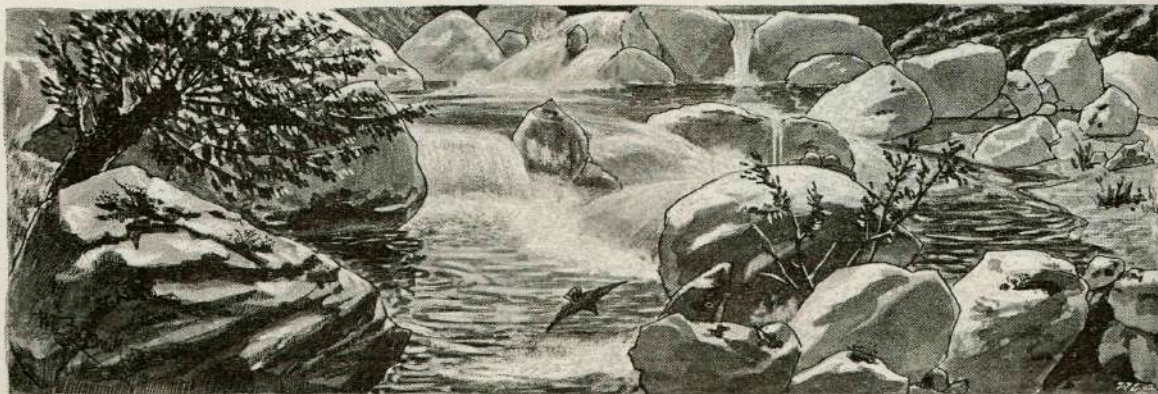
Ko v koči bom spala,
 Bo čeda zvončkala,
 Da sanje lepé
 Mi dušo zvedré.

Pri vas prebivalo
 In se radovalo
 Poletnega dné
 Bo moje srcé.

In drobna senica,
 Zagorska samica,
 Prepevala bo
 Mi pesem ljubo.

A zvezdice mile
 Me bodo stražile,
 In angelček moj
 Bo bival z menoj.

(Dalje.)

Po jezeru. (M. Jama.)

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Dalje.)

II. Mati.

Prinesla Mina je domov perilo,
 Napela je od jablane do lipe
 Konopec, ki ga sama je sukala.
 Nanj belo platno ročno je razpela,
 Razpenjajoč je pesmi ponavljala,
 Ki pela jih je pri vretenu urnem
 Z družicami na preji v zimski noči.
 Prišla je mati, Rupnica postavna,
 Ob boke si je vprla pridne roke,
 Veselo zrla je na mlado hčerko,
 Mladilo se ji je priletno lice.
 Mordà spomin nazaj ji je uhajal,
 Ko sama še je prepevala tako,
 S kolovratom hodila je na prejo.
 A hčerki mora biti tajnost skrita,
 Da lastna mati je ponosna nanjo.
 Zato zresni se lice Rupnici,
 In važno, kakor znajo gospodínje,
 Perico ogovarja: „Vedno pojčš!
 Ne veš, da ti sedaj je misliti,
 Kaj bode treba vzeti na planino,
 Za kočo kaj bo treba, kaj za kuho?“

„Čemu? Saj vi ste vse že uredili!
 Pripravljena, pomita je posoda;
 Zložim jo rahlo v jerbas pisani,
 Zavežem s prtom, ki sem ga oprala —,
 Potem takoj grem lahko na planino.““

„Kaj mara se ti, ker imaš še mater!
 Ej, Mina, pride čas, ko sama boš,
 Tedaj ne bo se ti ljubilo peti.
 Skrbi se bodo vgnezdile ti v glavo,
 Pa matere ne bo z nasvetom modrim.
 Zato sedaj od matere se uči,
 Da kes ne bo zagrenil ti življenja!“

Beseda resna ni zgrešila poti:
 Kot jez zaprla Mini pesmij vir,
 Zaprla je besedo s petjem vred,
 Srce nedolžno hčerki je pretresla.
 Molčé je hčerka šla za materjo,
 Ki Mino v belo čumnato je vèdla:
 Napolnjen sklednik je s posodo čisto,
 In žličnik javorovih žlic je bogat.
 Po klopi sita, lonci, ponve, korci — — —
 Vse v lepem redu težko pričakuje,
 Da Mina jih ponese na planino.
 Po vrsti kaže hčerki skrbna mati,
 Kaj s sabo naj ponese na planino.
 Omarico, ki vzdana je v steno
 Odpre nazadnje še in hčeri pravi:

„Med sklede vtakni tudi ta-le zveženj;
 Zavila sem bezgov in lipov cvet,
 Da čaj zavreš, če kdo se prehladi.
 Boganico sem tudi pridejala,
 Mladiko oljčno in Štefanjo vodo.
 Boganico zažgi ob hudi uri,
 Oblake dim prežene točonosne;
 Pokadi z oljko se, če od urokov
 Bolí te glava in slabost obhaja.
 S Štefanjo vodo pa živíno krópi,
 Da vrážatic odženeš moč od nje.
 Zvečer molitve nikdar ne pozabi!
 Na glas uberi vselej rožni venec,
 In ptujca naj ne bo te nikdar sram!
 Če vseč mu ni, naj gre iz naše kože,
 Ker bolje je, da njega ti preženeš,
 Kot da molitev ptujec bi pregnal
 In blagoslov odpodil ž njo od hiše.“

Tako je Rupnica učila hčerko,
 Spoštljivo Mina je slušala mater.

III. Na planino.

Cin, cin, bom, Z Bogom dom! Mi pastirji Kot skovirji Se vzdignimo In letimo Na goré. Cin, cin, bom, Z Bogom dom!	Cin, cin, bom, Z Bogom dom! Polna vreča, Dobra sreča; Naj živina In družina Zdrava bo! Cin, cin, bom, Z Bogom dom!	Cin, cin, bom, Z Bogom dom! Čreda muka, Črednik uka, Zvonec poje, Črednik svoje Vmes drobi. Cin, cin, bom, Z Bogom dom!	Cin, cin, bom, Pasel bom Leto celo Zmer veselo. Do jeseni, Kdo se meni Za domá? Cin, cin, hom, Z Bogom dom!
--	--	---	---

Prišel je dan slovesni za pastirja,
Planinkam dolgo zaželeni praznik.
Zavezan z belim prtom čaka jerbas,
Ob njem pastirjeva bisaga težka.
Pred vežo votlo se oglašá zvonec,
Ki dvakrat le zapoje v celem letu:
Ko na planine ženejo pastirji,
In ko na jesen z gôr se vrača čreda.
Pozná živina dobro tisti zvonec,
Najbolj pa Mavra, ki že sedmo leto
Zvončasto slavo vživa ponosita.
Zravkala je otrple ude močne,
Privzdignila nad jasli modro glavo,
Mukaje naznanila vsemu hlevu,
Da danes se konča zapor pozimski.
Verige močne vse so zarožljale
In zaškripale mnogotere jasli,
Zapeli koz in ovec drobni zvončki.
Ves hlev umel je Mavre glas in zvonec.

Odpró mecesnova se vrata težka,
Skoz njé oblastno stopi črednik Miha,
Klobuk njegov najstič gre v goré —
Pozná se mu, da mnogo je prestal.
Obraz ni lep; razbrazdan je in rjav.
Čez ramo torba mu visi usnjena;
S klobukom hkrati jo je kupil Miha.
Obleka stara — Miha star pastir.
Le javorove cokle so nové,
Na novo s sekanci so nakovane.

„Pa Bog in sveti božji križ“, dé Miha,
Naravnost k Mavri nese težki zvonec.

Zapné zvončasti jermen okrog vrata,
Potem raztveze ponosito Mavro.
Za njo po vrsti je raztvezel vse:
Vse Cike, Belše, Liske in teleta,
Nazadnje drobnico meketajočo.
Pred vrati je pa stala gospodinja,
S Štefanjo vodo je kropila čredo
In blagoslova je prosila zanjo.
Ko zadnji kozek je čez prag pridrobil,
Prišel mastito Miha je iz hleva,
Oprtal zlahka težko je bisago,
In trdo odkorakal za govedo.

Za njim na prag prinese beli jerbas
Domača hči — jedinka — brdka Mina;
Vrteč na prstu svitek pisani
Poslušá pazno zadnja naročila,
Ki skrbna mati za slovo jih daje.
Potem zadene ročno težki jerbas,
Za čredo lahkonoža odhití. —

Za njo je zrla Rupnica postavna,
Dokler v smerečje črno hi se skrila.
Na delo šla je potlej pred ognjišče;
Zamišljena je ogenj podkurila,
Pristavila kosilo za družino,
Nato se je zamislila globoko
In dolgo sánjala vesele misli.
Kipeči lonec jo šelè je vzdramil
In sodbo to-le takrat je izrekla:
„Če taka bo ostala naša Mina,
Najboljši ženin si jo sme izbrati!“

IV. Peričnik.

Peričnik, tudi ti sedaj si prost!
Rešila te pomlad okov je zimskih.
Pomladni veter nate je zavel,
Zapokal s hrupom je steber ledeni,
Ki curek tvoj je celo zimo stražil.
Vode se penijo po ozki strugi,

Kot da popraviti hité v pomladi,
Kar v zimi mrtvi v snu so zakasnile.
Pršeč razgrinja se meglica mokra,
Na drevju v svetle bisere se druží,
Ki v jutra solncu mavrično iskré.
In v loku drznem čez visoko steno

V tolmun na skale voda štropota,
Da slapa grom skalâ zidavo stresa,
In votlo se razlega v sive gore.

In prosta, kakor ti, pod tabo čreda
Vrsti se danes na planine sočne.
Med tvojim štropotanjem se razlega
Brneče zvonec ponosite Mavre,
Ki vešča poti v čedi prva stopa.
Za vrsto hodi trdo čednik Miha,
Tobak pušeč iz okovane čedre.
Presledek mal. — Zazna se na ovinku
V smerečju beli jerbasa brdke Mine,
Pri mostu, ki čez bistrî potok vodi,
Privzdigne jerbasa s krepkimi rokami
In dene breme na zeleno trato.
Pod slapom hoče počivati Mina,
Tako navada stara je planink.

Na slap grmeči zrê oko ji bistro,
Ki seva jasno kot na drevju biser,
Ki mavrice sedmeri žar odseva.
Veselje je razlito po obrazu,
Kot slapova meglica - vedrnica,
Vendar — srce nemirno ji utriplje.

Vrstê se v glavi deklici podobe,
Spomini so preteklih dnij veselih,

Ki na planini jih je doživela:
Veselje v koči in na pašnikih,
Nedolžne šale drugaric planink,
Drvarjev mladih krepko prepevanje
In Mihe — starega pastirja — bajke.
A vmes vesela godba, zvoncev gorskih,
Predrznih lovcev zmagoslavna uka,
Sokolji glas in divje koze pisk,
Senic pogorskih ščebetanje rahlo,
Gavrana črnega grozeč krohot.
In to življenje bode se živelo
Od danes zopet do jeseni rmene.
Nad slike te, kot slika vseh kraljica,
Priplava deklici podoba ljuba —
Podoba ljuba morda ne, ker je
Zganila se ob njenem svitu jasnem? —
Matijče, mladec brdki, dovški lovec.
On trikrat je kolovrat nesel ž njo,
Ko s preje se je vračala domov — —
Očancev starih dolga vrsta pravljic
Vzbudila strah je v srcu mladi Mini;
Zato ni sama upala domov — —
Ko sliko to je zrla njena duša,
Srce zatrepetalo je še bolj,
Še bolj mu všeč šumeči bil Peričnik,
Zakaj srca trepet ob njega sliki,
Ni znala Mina srcu razložiti. — — —

Utrgala je vrese prvo cvetje,
Privila k njej je lično Petrov ključek,
Pripela v nedra na srce nemirno
Pomladi prvi šopek. Pesem tiha
Privrela je iz burnega srca,
Da taščica na veji je postala
In čudila se pesmi — o planinah.

(Dalje.)

Na Gorenjskem.

Za mano ostani, o mesto,
Z veselo te dušo pustim!

Fr. Levstik.

1. Na planino.

Vrh pred mano je zeleni;
Kadar nanj mi spe korak,
Sladko je pri duši meni,
Da bi vriskal v gorski zrak.

Ž njim bi družil glase svoje,
V dol pogled bi plaval moj,
V gorah bi življenje moje
Tek pričelo novi svoj.

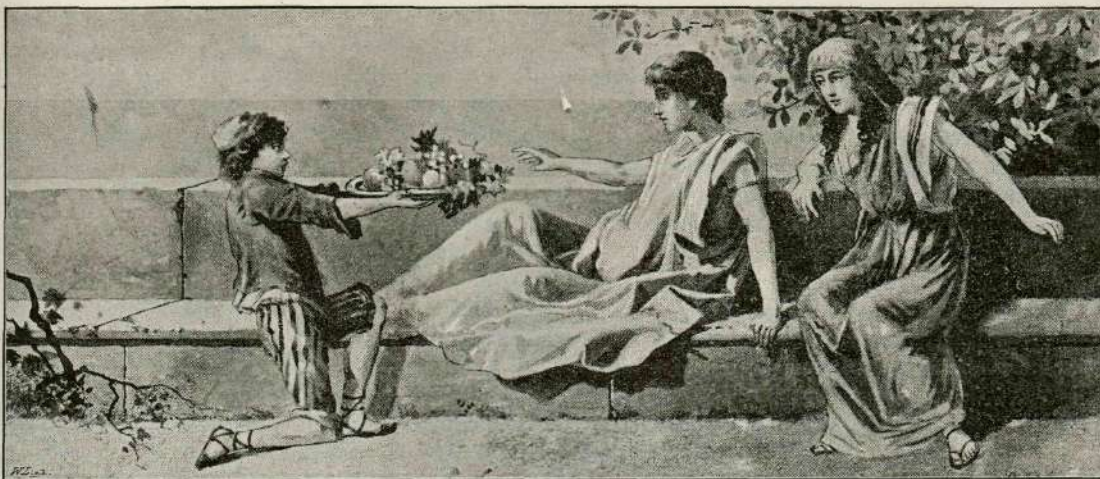
Stan postavil tod bi zase,
Srečen živel vrh planin,
Kjer se čreda mirno pase,
Kjer prepeva gorski sin.

Prenovljeno, pomlajeno
Teklo bi število dnij,
Dokler s smrtjo poročeno
Vekomaj se pomladi.

(Dalje.)

E. Gangl.

Jesen na jugu.

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Dalje.)

V. Koča.

V naročju varnem silnega Triglava
 Sloni brezskrbno sočna zelenica;
 Ob desni in ob levi zid se dviga,
 Ki niso ga zidale smrtne roke.
 Celó Gigante skladi bi težili,
 Ki drug nad drugim rastejo navpik.
 Nešteti vekov dolgo vrsto že
 Ob zidu časa zob nestrpno gloje,
 Zajeda se v zidovje — pa zastonj!
 Ker stavila jih ni človeška roka,
 Zdrobila tudi jih ne bo nikoli.
 Zidar neskončni, ki iz nič sezidal
 Zidovje samopašno, On jedini
 Lahko ga zopet stare v nični prah.
 Na zid postavil večni je zidar
 Stolpičev vrsto in predorov mnogo,
 Kot stavi človek jih trdnjavam močnim,
 Da v njih se varno skriva pred sovragom
 In smrt iz njih med bojne čete siplje.
 Za bran sezidani ti stolpi niso,
 Nobena lestva se do njih ne vspnè,
 Omaga prej pušica izstreljena,
 Kot iz predora prileti do dna.
 A vendar v bran si jih postavil — Bog!
 Komu? Pastirju, ki v zavetju Tvojem
 Hvaležen Tebi pase svojo čedo,
 Pobožno snema pokrivalo z glave,
 Če Tvoj mogočni glas — grmeči grom

Pretresa sive skale in pušice
 Ognjene siplje po višavah mračnih.
 A časti svoji tudi za branik
 Postavil si mogočne stolpe tri:
 Visoka Vrata, Cmir, Triglav ponosni,
 Ki nemo vedno vprašajo pastirja:
 „Čegava roka taka je kot Moja?“

Čemerno Cmir se dviga na levici,
 Nasprotne hribe zaničljivo gleda,
 Ledeni sever reže z ostro ramo,
 Ki piha Vratom čez podboje sloke.
 Pogosto zajezí njegove dihe,
 Da leno plazijo se mu krog glave,
 V Pekel se zgrinjajo za Cmirovo glavó.
 Nad Vratu in nad Cmirom pa kraljuje
 Triglav, gorá najvišji gospodar.
 Po svetu daleč gleda z glavo trojno;
 Pozdravlja solnce, ko še spé doline,
 In v mraku dolgo se poslavlja ž njim.
 Sneženo polje krije mu oprsje,
 Vihar po polju orje bele brazde
 In točo vanje seje — mrtvo seme. —

V zavetju tem je skrita zelenica,
 Na njej ponižna Rupnikova koča.
 Mecesnovi in borovi krepelji,
 Okleščeni na pol, na pol kosmati,

Pošév sloneč zapôred drug na drugem,
 Podprti z drogi, zvezani z ročmi,
 Stoleten plot gradé leseni koči.
 Za plotom raste šavlje in koprive,
 In divja meta sope omamljivo.
 Smereki dve in starodavna bukev
 Stojé na sredi vrta gorskega.
 Smereki sta za streho drobnici,
 Na starodavni bukvi pa sloní
 V zavetju tamar ponosite Mavre.
 Pokrit je s čreslom, s kameni obložen,
 Da veter ne podere šibke stavbe.
 Za tamarjem stojijo majhne svisli.
 Tam mirno lahko spi na mehkem senu,
 Kdor hoče prenočiti na planini.
 Na štirih stebrih se dviguje kočá,
 Stopnice vegaste držijo vanjo.
 Pred kočó je obdelana gredica,
 Z visokim plotom varno ograjena.
 To je planinski vrtec brdke Mine.
 V gredico seje zelišča koristna,
 A tudi zrno cvetno posadí —
 Saj cvetke so ponos deklíčev pravih!
 Za kočó tnalica je in sekira,
 Leži krog nje íverov gosti roj.
 Pastirja Mihe pridna roka cepi
 Na tnalici drvá za mlado Mino.

Na spodnji strani lesa je v ograji;
 Stezica gladka vodi skozi leso.

Po njej prihaja često brdka Mina,
 Ko hodi v Bistrico zajemat vode,
 Ko vrača s strmih se gorá domov,
 Kjer trgala je sočna zelišča,
 Da boljšo krmo dá teletkom mladim.
 Po stezi tej prihajajo drvarji
 Pogosto k Mini vasovat zvečer.
 In todi z divjim kozlom in dvocevko
 Primaha često mladi dovški lovec.
 Krepčat se hodi v gostoljubno kočó,
 Gasit perečo žejo s sladkim mlekom.
 In Mina drage volje streže lovcu,
 Pomneč njegovih spremstev z nočne preje.
 Matijče je hvaležen za postrežbo
 In v znak hvaležnosti prinaša Mini
 Najlepših cvetov s sivih gôr triglavskih:
 Planik sneženih, zagorelih murk.
 Pogosto tudi mesto divje koze
 Teží mu pleča zveženj sočne trave,
 Ki v skritih špiljah v črni prsti rase.
 Matijče, vaje divjih koz stezá,
 Natrga take trave za teletke,
 Da bolj postreže ljubemu dekletu.
 Kako prekrasna si ljubezen taka,
 Ki tiho skrivaš se v srca globini!
 Neznana ustom je beseda vsaka,
 Ki skrito tajnost srčno razodeva.
 Le duši dobro čútita jedini,
 Da isti ogenj dvoje src ogreva
 In grel do zadnjega jih bode dneva.

VI. Ptujec.

Po stezi gladki šla je brdka Mina
 Zajemat vode z vedrcem na prod.
 Navpik je lílo solnce zlate žarke,
 Nebeški duh poveval je po travi,
 V kateri je živeló mlado cvetje.
 Na zelenici tajni mir je spaval:
 Nobena vejica se ni ganila,
 Šumelo listje zarjavelo ni,
 Ki zimi se je lani umaknilo.
 Senice gorske niso ščebetale,
 Stržek celo je dremal mirno v grmu.
 Z bregov se niso čuli glasni zvonci,
 In čul se ni hreščeči Mihov glas.
 Počivala je čeda v hladni senci,
 Ž njo vred na torbi spal je Miha v grmu.
 Umolknilí sekire so udarci,
 Ki v rebri so vihteli jih drvarji,
 Za kópe sekali postarne bukve.
 Po solncu so poznali, da je poldne,
 Krepit so šli se s kruhom in slanino,
 Gasit si vročo žejo z gorskim virom.
 Samo potoček je šumel po pesku,
 In val za valčkom je hitel po strugi,
 Skakljaje preko gladkih kamenčkov.

Na prod postavilo dekcle je vedro.
 Kot srna lahkónogo v gorskem bregu
 Z mladičem se vrtí razposajenim,
 Izbirčna trga z ostrimi zobmi
 Vršičke mlade in najlepše liste,
 Tako je Mina šla na brdo nizko.
 Igraje trgala je mlado cvetje,
 Ki komaj je zazrlo božje solnce:
 Marjetice nedolžne, jeglič rmeni,
 Ovčice zlate, svedrce in sleč.
 V predpasnik beli iz domače preje
 Nabirala je rahlo cvet za cvetom.

Sloni na brdu mahovita skala,
 Bršlin po njej se vije gostolisti,
 Nad njo okorne roke širi bukev
 In s senco krije mahovo polico,
 Ki ljubko vabi sestí brdko Mino.
 Na mehki mah dekcle planinsko sede,
 V naročju ji duhti pomladno cvetje.
 Iz nedrija potegne rdečo nitko
 In pisan venec plete iz cvetic.
 Kedo-li srečen bo tako, da z vencem
 Ponašal bo se, ki iz gorskih rož

Preprosto plete ga dekleta planinsko?
 Mladeniči ne nosijo za trakom
 Pletenih vencev od deklet podanih.
 Za trak pri krivcih šopek se zatika,
 Ne kita cvetna, kot jo plete Mina.
 Matijče rad se ž njenim cvetjem baha.
 A zanj z gredice trga Mina šopke,
 Da z gor dolinski cvet prinaša lovec.
 Mladeniči se čudijo doma,
 Ko dovški lovec ob nedeljah trdi,
 Da bele žene dajejo mu cvetje.
 A brez namena kita ni pletena —
 Pové rdečica to na zdravem licu,
 Ki bolj cvete kot sleč na mladih grmih.

Povila venec je mladenka brdka —
 In zadnji cvet je z nitko privezala.
 Vesela dvigne kvišku cvetno kito,
 Da lastni spretnosti bi se čudila:
 Kar v belem produ zahrsti stopinja,
 In klic razleže se po tajnem miru.
 „Matijče“, deklici je reklo v srcu.
 In to hitreje je pričelo bítí,
 Še bolj je v rdeče lice zacvetela.

Še drugič nekdo je zaklical krepko.
 Na produ, kjer je védrce pustila,
 Zazná mladenka ptujega človeka.
 V predpasnik beli skrrije cvetno kito,
 Smehljaje steče po strmini k vodi,
 Veselo se približa ptujemu človeku.
 Neznanec vljudno deklico pozdravi
 In vpraša, kje je Rupnikova kočá.
 Čudeč se Mina takemu vprašanju
 Pokaže ptujcu na ravnico sočno,
 Kjer izza plota gleda njena kočá:
 „Poglejte, tam-le Rupnikovo kočó!
 Kje zvedeli ste zanjó, ker ste ptujec?“

„Po vasi sem pozvedal pri ljudeh,
 Če mogel bi ostati nekaj dnij
 V zakotju gorskem, pod Triglavom sivim.
 Mladenič čvrst, oblečen kakor lovec,
 Nasvetoval mi je planino to.
 Sam z mano šel celó je k Rupnici
 Povedat, kaj je vroča moja želja.
 Vesela me je Rupnica sprejela,
 Ponudila takoj mi svojo kočó,
 Trdeč, da hčerka gospodinji v gori,
 Ki rada gostu vsakemu postreže.
 In Rupnikova hčerka — to ste vi,
 Kot listu list ste materi podobni.““

„V gorah nam vsak je dobro došel gost
 In vsakemu odpremo gostoljubno.
 Če pa poslali so vas moja mati,
 Potem vam prav posebno bodem stregla,

Ker želja matere mi je ukaz.
 Vodé takoj zajamem z vedrcem
 Povédem vas s seboj v leseno kočó,
 Stopím vam sladko mleko s smetano.
 Prilega se, če človek je razgret
 In hudo strujen po večurni hoji.“

Zajela Mina z vedrcem je vode,
 Posodo kot peresce je zadela
 In naglo krenila je po stezici,
 Ki skozi lesó vodi k bore kočí.
 Sledil ji komaj je že trudni ptujec.
 Pa ne od truda — od strmenja bolj
 Zastajale ob tem noge so ptujcu.
 Strmeč se čudi brdkemu dekletu,
 Ne vé, če je resnica ali var,
 Če morda vilo zre pogorsko, ali
 Hudobní Čatež moti ga zvijačno.
 Da táko bitje bi živelo v gorah,
 O tem še sanjal ni gosposki ptujec.

Prišla sta nemo v Rupnikovo kočó.
 Prostorno ni leseno bivališče,
 Ne sveti vanje skozi zorna okna
 Nebeška luč kot pri gosposkih dvorih.
 V ostenku lini dve režita pičlo,
 Odvrneta za okno in za dimnik,
 Če veter nagajivi izpod strehe
 Na tla pritiska dimove oblake.
 Ni sredi kočé mize češnjeve.
 Ognjišče starodavno iz prsti
 Oklep objema tam iz trdih brun.
 Pesica mu je zvesta čuvarica —
 Robat izdelek Mihove sekire.
 Železna koza pa drvá podpira,
 Ki komaj iskre čakajo med lonci.
 Visí na krivem hlapcu izpod stropa
 Bakreni kotel na verigi črni.

S police vzame Mina latvico,
 Nalije mleka sladkega v posodo,
 V pepelu iskro vkreše pod netivom,
 Da plamen švigne ob polenih suhíh.
 Nudeč neznancu stol trinožni, pravi:
 „Ne bo tako pri nas se vam godilo,
 Kot ste navajeni v gosposki hiši,
 A sile tudi vam ne bo nobene,
 Postreči hočem, kolikor bom znala.“

In sedel ptujec je na nizki stolec,
 Z besedo živo je govoril Mini,
 Da stana lepšega si ne želi;
 Le žal, da dolgo tu ne bo ostal.
 Smehljaje sluša Mina govor gladki.
 Ni smeha ptujec razumeti mogel:
 Tako se smeja le preprosta duša,
 Katera veruje besedi vsaki.

Ko mleko se je grelo na ognjišču,
Iz belega zastora Mina vzame
Spletano kito iz pogorskih rož.
Brž ptujec je opazil pestre cvete,
Iztegnil roko je po redkem krasu:
„Krasota! Kje nabrali ste cvetice?
Kaj mnogo takih je v planini vaši?
Če to resnica je, tedaj sem srečen!“

Smehljaje zopet mu pritrdi Mina.
Umela ni prirodoslovca sreče,
Ki v gorah stiče za prirodnim krasom:
Neznatni bilki mahovi se čudi,
In vsako stvarico bi rad imel,
Naj pisan je metulj, naj hrost je majčken,
Neznaten kamenček na belem produ.

In takov bil je ptujec — lepi Otmar,
Ki gledal je zvedavo, kaj bo z vencem.

Za vrati v pogradu se beli postelj,
Kjer spi nedolžno spanje mlada Mina.
Nad vzglavjem je obešena podoba —
Naslikala je ni umetna roka —
Pa saj zastonj bi trudil se umetnik,
Ker človek slikati ne zná — Prečiste.
Za Njo dekle je pletlo rožni venec,
Za Njo rdečilo se je mlado lice.

Skrivnostno bilo je dejanje to:
Umeti more je srce le tisto,
Ki kot Triglava je zlato še čisto!
(Dalje.)

Na Gorenjskem.

2. Divja trta.

V hladnici tihi počivam,
Bedim in mislim in snivam
Ob knjigi poezij.

Po stenah lesenih prepleta
V zelenje se trta odeta —
Oh, divja trta je le!

Zvedavo se name ozira,
Pot solnčnim žarkom zapira
S širokimi listi sëm.

O trta, ti divja trta,
Kot roža na gredi si vrta,
Ki cvetja ne dá ji pomlad.

In kakor srcé si moje,
Ki mu življenje svoje
Sladkosti skriva zdaj.

Kakó bi drugače bilo,
Če grozdje bi tebe krasilo,
Ki daje nam vince sladko!

Pred mano bi v čaši kipelo
In kri hladilo in grelo
In v srcu budilo mi spev.

In misli bi mračne pregnalo,
Veselje mi v prsi dalo
In srečo in šalo in smeh.

Prijatelje klical bi k sebi,
Da pevali hvalo bi tebi
In sklepali večno zvestost.

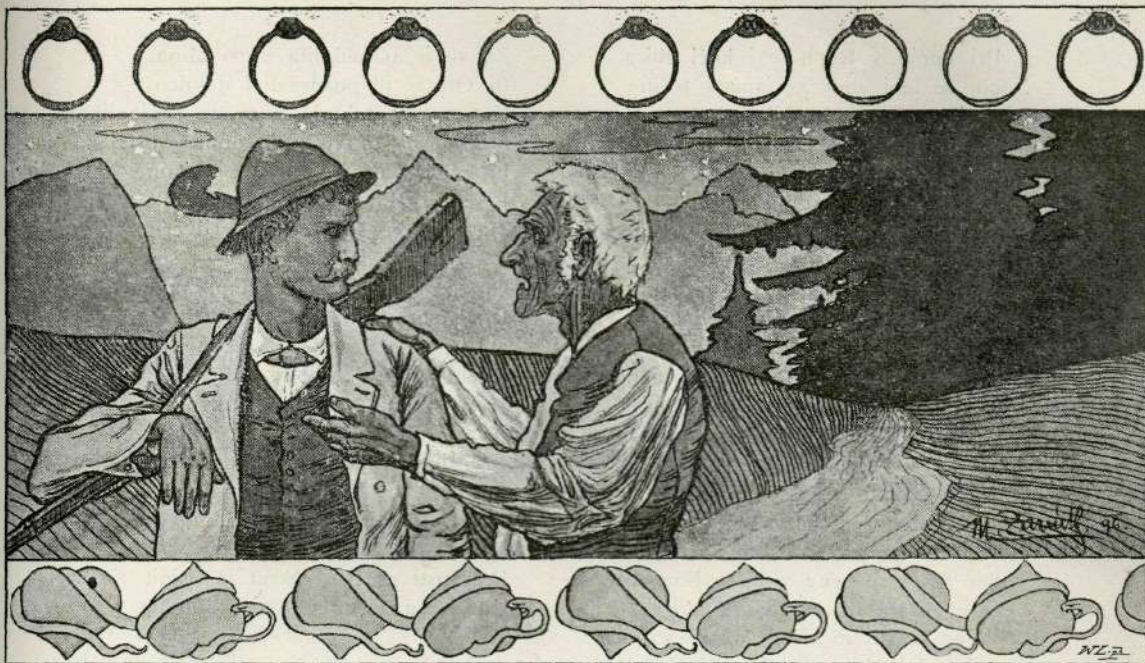
Takó pa sam tu počivam,
Ob pesmih mislim in snivam —
O, trta, zakaj je takó?

3. Dvojno hrepenenje.

Oj pastirček, tožno
Gledaš ti z goré,
In v dolino tebi
Hrepeni srcé.

Iz doline k tebi
Zre oko, pastir,
In srcé mi hoče
V tvoj planinski mir.

„Pastir se srepa je ozrl na lovca.“ (M. Zarnik. Str. 579.)

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Dalje.)

VII. Večer.

Vrnila se je ponosita Mavra
Z bregov, kjer vživala je sočno travo.
Stresala je mogočno vrat debeli,
Da zvonec je veselo pritrkaval.
Za njo prihajale so druge krave,
Na legar znani vsaka je stopila
In čakala pohlevno brdke Mine.

Iz kočje stopi zdaj planinka mlada,
Solnica polna ji visí ob strani,
Trinožnik in posodo nese v roki.
Najprvo gre do ponosite Mavre,
Pogradi ji prijazno močni vrat,
Soli ji dá na jezik pol perišča.
Tako po vrsti obiskuje Mina
Vse krave, vse junice in teletke.
Nazadnje še neslanim kózicam,
Ki slednje vedno pridejo pred kočjo,
Solnice pičila zrna razdelí.
Tako ji mine vsak večer v planini.

Tedaj pa mrak razpnè nad čedo krila,
Le sneg triglavski se žarí od solnca.

Spreminja se na rdeče —, prebledeva,
Kot zadnji rahli solnca bi poljubi
Vabili na obraz mu togo grenko,
Katero upanje proseva trdno,
Da dolgo trajala ne bo ločitev.
Še en trepet na snegovih poljanah —
Triglav pokrije tudi hladni mrak.

Kraljica se pripelje po nebesih;
Za njo nebroj prisveti zlatih hčerk,
Ki v lepem redu se vrsté nad kočjo,
Smehljaje zroč v planinski tihi dol.
Le-tu narava vsa že sniva sanje,
Živina vsa leži in prežvekuje,
Da z zvonci zvončki se vrsteč bingljajo,
Skrivnosten glas pošiljajoč v goré.
Od tam ni čuti več sekire ostre,
Ne žvižga vjede, ne glasú gavrana,
In brinovka se s kosom ne oglašá.
Le temni glas uhate uharice,
Ki srepa na večer izleta plenit,
In vmes predrznih lovcev krepka uka
Premoti za trenutje tajni mir.

Pri ognju v Rupnikovi koči zbira
 Nocoj se lepi zbor gorjancev trdih:
 Koparji, ogljarji, drvarji, vsi
 Posedajo po klopi krog ognjišča;
 Razdirajo besede trdokorne
 In Miho dražijo, ki na ognjišču
 S kuhalnico v planinsko kašo sega.
 Dasi je Miha rad zgovoren v družbi,
 In Mina tudi ne molči navadno,
 Nocoj se jima ne razveže jezik.
 Odpirat Mina večkrat hodi vrata,
 In gledat skozi na planine mračne,
 S planin pogled ji na nebó uhaja
 In prošnja v nežnem srcu se poraja:
 Dal Bog, da srečno vrneta se z gôr
 Sprelepi Otmar in Matijče lovec.
 Pogledat grede tudi stari Miha,
 Uhó nastavlja proti strmim Vratom.
 Takoj vesel se vrne v kočó borno,
 Besede zbrani družbi pravi take:
 „Nikdar še nisem slišal Mavre zvonca,
 Če ni sedaj Matijče v Vratih ukal.
 Pa glas pomenja, da ne hodi prazen:
 Jerebov davi je obljubil mi,
 In dovški lovec vé, kaj reče kómu.“

Takoj je Miha vzel poveznjen lonec,
 Nalil studenčnice je bistre vanj,
 Pristavil je posodo na ognjišče,
 Priložil ognju bukovih polén,
 Da prej bi krop za divje ptice vrel.
 Obraz se mladi Mini je razžaril;
 Oči hvaležno so ji uhajale
 Nad postelj, kjer visi Prečiste slika.
 Koparji, ogljarji in vsi gorjanci
 Po treske segali so češče v ogenj
 In ž njimi žgali okovane čedre.
 Veselje pričali so nagli dimčki,
 Katere so izpuščali drvarji.
 Saj vsakemu prijatelj bil je lovec,
 In mnogim že privoščil je pečenke,
 Če v górah je zalotil bôgat plen.
 In tudi ptujec bil je všeč gozdarjem,
 Ker večkrat hvalil jim ga je Matijče,
 Da dobra duša je ta lepi Otmar.
 Zares, sedeli večkrat ž njim so v koči,
 Besedo gladko ptujca poslušali.
 Le Mihi Otmar ni bil nič po godu —
 A stari Miha bil je čuden mož.
 Zato sršeče obrvi njegove
 Plašile niso Rupnikove Mine,
 Da ne bi s ptujcem govorila rada.

Ni Mihov lonec še vskipel pri ognju,
 Ko čvrsto se oglasijo koraki.
 Nerodna lesa zaječí v tečajih,
 Stopnice vegaste zapokajo,
 Ker dva junaka so nosile hkrati.

Zapah je odmaknila hitro Mina,
 In Otmar je pozdravljal deklico,
 Kot zná le tak, ki v mestu se je likal.
 Možem na to večer je dober voščil,
 In „Bog daj! Bog daj!“ je donelo v koči.
 Le stari Miha mu odzdravil ni.
 Matijčetu je šel naproti k dverim,
 Odvzel mu lahko breme — šest jerebov.
 Oblak, ki prej mu ležal je na licu,
 Prelil se je v veselje čudovito.
 Odslej ni ménil Miha se za družbo.
 Jerebi le so bili mu v skrbéh,
 Jerebe zval je Miha jed najboljšo.

Jeziki vsi so zdaj se razvezali,
 In smeh se je razlegal v borni koči.
 Drvarji so drvarski jo robili,
 Matijče vmes je znal poseči spretno
 Preprosti govor večkrat je ošinil
 Kot iskra žarna Otmarjev dovtip.

A kmalu v gruče se je družba zbrala.
 Drvarjem starim je govoril lovec
 O srnah, divjih kozah in jerebih,
 O snegu in nevarnostih po zimi:
 Kako podsul je plaz očeta v gorah,
 Kako ga mati siva je prosila,
 Naj risanico zamení s sekiro,
 Da njega tudi ne podsuje plaz.
 „Težko odrekel materi sem prošnjo,
 A lovčev sin je rojen za goré,
 In isti Bog me čuva kot drvarja.
 Domá pa nisem mogel več ostati,
 Ko bol je mater spravila k očetu.
 Zapustil sem bohinjske krasne dole
 In tu prebivam zdaj, možjé Dovžáni.
 S Triglava lahko gledam mrzli grob,
 Ki zgodaj mi pokopal je očeta,
 In grob, pod katerim spava zlata mati.
 Molítev ondi molim za preljuba,
 In Bog me sliši, ker nebes je blizu —
 Triglava starega kameno teme.“
 Že mnog je čul Matijčeta povest,
 Ki pletla se mu je v življenji mladem.
 Pa vnovič jo je vsakdo rad poslušal,
 Ker niso pravila jo mrzla usta,
 Srce ljubeče v njej je govorilo.

Krog Mihe so se zbrali mlajši dečki,
 Zvedavo gledali njegovo spretnost,
 Kako je urno skubel jerebice,
 Kako natanko je očistil drob
 In ročno raztelesil vsako ptico.

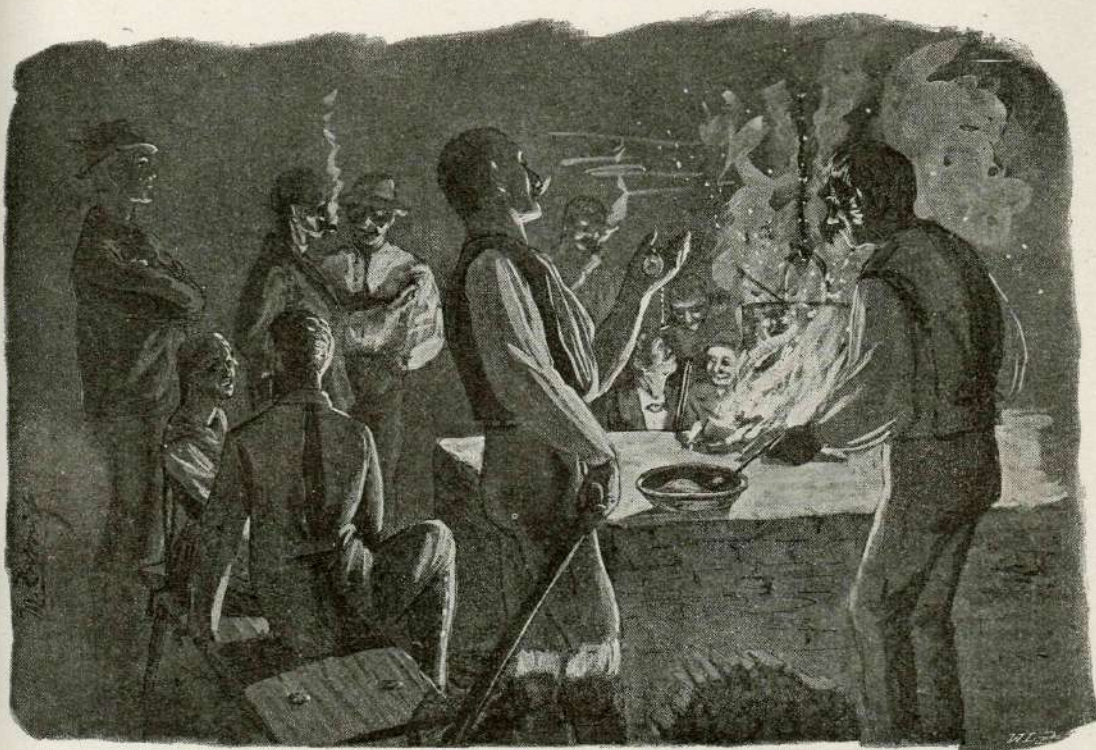
Pri brdki Mini se mudil je Otmar.
 S klobuka snemal je pogorske rože
 In vezal s svilo jih je v pestri šopek.
 Od vsake Mini je ime povedal,

Pomen skrivnostni vsake je poznal:
 Da sleč rudeči je ljubezni znak,
 Zaupanje pomenja petrov ključek,
 Ovčica zlata trpko ljubosumnost.
 Poslušala je Mina govorico,
 Oko zaupno zrlo je na ptujca,
 In ta iz nje očij sladkost je pil.
 Dopletel Otmar je planinski šopek,
 Na recelj zlat nataknil je obroček,
 Katerega je z bele roke snel.
 V obročku se žarel je rudeč rubin,
 Kot mlada v srcu zažaril ljubezen.
 Podal je šopek deklici preprosti,

Ki v nedrije vtaknila je cvetlice,
 Zažgala ž njimi si gorjé neskončno.

Končal povest ganljivo je Matijče,
 Končal je Otmar zapeljivo delo,
 Končal je Miha jerebično kuho
 In vse povabil na večerjo slastno.
 Zajemali so vsi iz jedne sklede
 In jednoglasno vsi hvalili Miho,
 Da dobro kuha Rupnikov pastir,
 Todà še boljši strelja dovški lovec.
 Le Otmar ni pritaknil se večerje,
 Pod milo se je šel hladit nebó.

„Pri ognju v Rupnikovi koči!“ (M. Zarnik. Ilustracija k str. 578.)

In ni se vrnil, ko je po večerji
 Ubrala mlada Mina rožni venec
 In so brneč za njo molili gorci;
 Odšel je rajši spat v seno na svisli.

Z molitvijo večer je bil završen.
 Planinski vasovalci so odšli,
 Da leže vsak na trdo gorsko postelj,
 Ah zarije se v senó na svislih.
 In dovški lovec tudi je obesil
 Čez ramo puško risano in torbo.
 Slovo je vzel od Mine: „Lahko noč!“

Pri plotni lesi ga je čakal Miha
 In tiho spremil ga do prve gošče.

Postala tam sta Miha in Matijče.
 Pastir se srepa je ozrl na lovca,
 Skrivnostno mu govoril je besede:
 „Matijče, ker te rad imam, povem
 Skrivnost ti, ki ne more biti skrita.
 Poznaš ti Mino? — Ona tudi tebe!
 In to dovolj naj bode mladi krvi.
 Vse to pa mari ni pastirju Mihi.
 A mari biti mora vsakemu,
 Če toti ptujec s prstani slepari
 Dekleta naša neizkušena.
 Veruj, Matijče, nič ni prida Otmar,
 Čeprav se tudi tebi je prikupil.
 Kdor vedno hodi rajši se hladit,
 Kot v koči z nami molil bi molitev,

Veljá mi toliko kot piškav oreh.
Zato odprí oči in dobro glej,
Komu in s čim se Otmar prilizuje!
Dekle mladó ima še kratko pamet,
Zato pa tebi bodi skrb možaku.
Ta svèt ti daje Miha — star pastir,
Ki mnogo vé in se le redko zmoti!“

Zasukal se je Miha in odšel,
Matijče pa je dolgo stal še v gošči.

Visoko že je šmarni križ priplul,
Na zemljo legla je meglica hladna,
Ki pasla se je ob potoku bistrem.
S krepilno rôso je pojila travo,
Delila cvetju novo je življenje.
Meglà, ki legla je pa lovcu v dušo
Kot slana, ki popari s strupom cvetje,
Najlepši cvet je hipno zastрупila.
Zato molčé se vračal je domov,
Zato s planine ni priukal lovec.

(Dalje.)

Na Gorenjskem.

4. V planinski koči.

Kakor gnezdo vrhu gore,
Ki je orel znosil je,
Zdiš se, kočá, mi, kjer more
Potnik pokrepčati se.

Kakor duh si gorski sivi,
Kočar, osiveli mož,
Zove tvoj me dom vabljivi,
Ki je poln planinskih rož.

V starih dneh ne nehaš peti,
Kot otrok si še vesel,
Pa povej mi, kdaj živeti,
Starec, tukaj si začel?

„Tukaj bivam do starosti
Že od mladih svojih let,
Vsega daje mi zadosti
Lepi moj pogorski svet.

Časih se zgodi, da k meni
Pride ptujec trudnih nog.
Dom vsekdar pa osamljeni
Čuva mi nebeški Bog.“

V tem trenutku mi prešine
Dušo čut kot rahel sèn,
Pôgled vzplava mi v doline,
Vzkliknem v misli zatopljen:

Brez prestanka tam življenje
Žene ples hrumeči svoj —
Srečen si, ker to vrvenje
Prišlo ni v dom tihi tvoj!

5. Gorska roža.

Vprašam tebe, gorska roža:
Kaj zacvela tod si, kaj?
Lepše je pri nas, ko maj
Cvetju nežna lica boža.

Roža mi v odgovor dé:
Bog za goro me ustvaril,
Dol je tebi v dom podaril —
A zakaj, on sam to vé.

6. O ceste, ve bele ceste!

O, ceste, ve bele ceste,
S planino vežete svet,
Po vas ga hodimo zret,
O, ceste, ve bele ceste!

O ceste, ve bele ceste,
Kdo stopal že vse je tod?
Za rodom nosile ste rod,
O, ceste, ve bele ceste!

O, ceste, ve bele ceste,
Lahak je bil mnogim korak,
Pot večim ste bile težak,
O, ceste, ve bele ceste!

O, ceste, ve bele ceste,
Trpinu rešenja ste pot,
Ko zvezete tod z ondot,
O, ceste, ve bele ceste!

O, ceste, ve bele ceste,
To vem, da mi pride čas,
Ko več ne pojdem po vas,
O ceste, ve bele ceste!

O, ceste, ve bele ceste,
Takrat me drugi nesó,
In peljete vse v nebó,
O, ceste, ve bele ceste!

E. Gangl.

Matijče, dovški lovec. (Risal M. Zarnik.)

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Dalje.)

VIII. Nepremišljena beseda.

Pod znano skalo na zelenem mahu
 Sanjavo brdka Mina je sedela.
 Na ustnih rožnih je igral smehlaj;
 Oko na gore zrlo je ognjeno
 In koprnenje se je bralo v njem.
 Kaj gledalo je deklice oko,
 Po kom je koprnela mlada duša? — —
 V srca neskončne globočine zreti
 Zamore On, ki je srcé ustvaril;
 Človeku pa srce je večna tajnost.
 Če pēdat jeden srcu razdrobiš,
 Srce devetkrat z nova se zaklene,
 Da zdí srca neskončna se globina,
 Kot Stvarnik je srca neskončen sam!

Zamišljeno dekle predrami glas,
 Ki ni neznan bil Rupnikovi Mini.
 Pred njo je stal Matijče — dovški lovec.
 Kako igral ji je nedolžen smeh!
 Kako srce igralo je veselja,
 Ko stopal je Matijče drugikrat,
 Prišedši z lova, v Rupnikovo kočol
 Srce ji tudi danes trepetá,

A ni trepet, ki ga veselje vzbuja,
 Srce le v strahu nam tako utripa.
 Nedolžen smeh na ustih se ne ziblje,
 Oko nemirno često k tlom pogleda,
 Rdečica lice kakor tok zaliva,
 Očita vest dekletu nezvestobo.
 Matijče ni opazil nje zadrege,
 Ker hotel je ovreči Mihov govor
 In sebi dokazati, da le sēn
 Vse bilo je, kar trdi Miha.
 Prisedel je na mahovo polico,
 Z dežele Mini pravil je pozdrave,
 Govoril ji je o bogati žetvi,
 Po Mihi vprašal, kam je gnal živino,
 In kam je Otmar šel lovit metuljev.
 Pa Mina ni ga zvesto poslušala,
 In mrzlo mu je večkrat odvrnila,
 Da dovški lovec čutil je ostrino,
 Ki bila je v besedi taki skrita.
 In sum, ki kot pošast je spremljal lovca,
 Ko se domov sinoči z gôr je vračal,
 Ki ležal mu kot môra je na srcu,
 Ni zbežal, ko je Mino zrl Matijče,

Govoril ji prijazno — stari znanec.
 Le bolj objel mu je srce nesrečno,
 Še bolj se v strahu je topila duša.
 Nastal je molk — med znanci redek gost.
 Ljubeča srca le tedaj molčé,
 Ko sreča svetla jim zaprè besedo,
 Da duška ni za to v izrazu mrtvem,
 Kar biva skrito v srca zlatem hramu.
 In bil je molk, ki tesno je objel
 Dve mladi srca, ki sta se ljubili —
 Ljubili nekda v tistem srečnem času,
 Ko te skrivnosti sami nista znali.

Če potok mirno žuborí po pesku,
 Napaja cvetje z biserno vodico,
 Da vse dehté in vonjajo po medu.
 Če potok pa razdraži huda ura,
 Tedaj ni mar mu zaroda cvetic:
 Penèč divja v koritu skalovitem,
 Razbrzdán meče čez bregé valove,
 In cvet za cvetom val požira besen,
 V puščavo izpreminja cvetni log.
 Potoku je podoben srca vir.
 Dokler pretaka mirno se valovje,
 In uma solnce mu prijazno sveti,
 Krepostij vrlih cvetje v njem živi.
 Ko strasti pa oblak zakrije um,
 Zdivja valovje srčno v besen tok,
 V puščavo preobrazi srčno gredo.

In táko strast zažgali v srcu Mini
 Žareči ptujčevih očij so bliski.

Ker pripeti pogosto se v življenju,
 Da mož odjenja trmoglaví ženi,
 Zato Matijče se je klonil Mini.
 Prijazno je pretrgal pusti molk:

„Saj, Mina, vendar ni ostalo skrito,
 Kako sem rad zahajal v vašo kočó!
 Pomagal sem ti vselej drage volje,
 Nikdar ti nisem rekel žal besede.
 Glej, ti pa danes žališ me poredno,
 Kot bi prijateljja ne bila več?“

„Saj nisem nikdar te vabila v kočó,
 Plačala strežbo vselej sem zvestó,
 Nikoli nisem rekla ti: prijatelj!
 Ničesar torej ne dolgujem tebi —

Ničesar tudi nečem več od lovca,
 Da bi prevzetno potlej mi očital,
 Kako si stregel Rupnikovi Mini.“

„Prehitro, Mina, govoriš, in kri
 Po tebi vrè — na licih se pozna.
 Ni sodba prava, ki srce jo sodí,
 Kipeče, kakor gorski hudournik!“

„Kaj nisem govorila ti resnice?“

„Besede, Mina, tvoje me bolé;
 Nikoli nisem mislil te žaliti
 In žalil tudi te ne bom v prihodnje.
 Zato ne bode v Rupnikovi kočí
 Nikdar več dovški lovec sitni gost!“

In dvignil se je, kot se dvigne sokol,
 V ovinkih spè pod višnjevo nebo.
 Ni zdrsnila ni enkrat lovcu noga,
 Na palico se ni oprl nikoli,
 Ozrl se ni nazaj v dolino lepo,
 Dokler ni stal zasopel vrhu gore.
 Na Cmiru sédel je Matijče čmeren,
 Pogled strmél mu je v dolino ozko,
 Po kateri Bistrica šumi vesela;
 Stoji o njenem viru kočá znana,
 Kjer mnogo je preživel srečnih ur.
 Sirota on — kot steblo osamelo,
 V dolini tej pozabljal je nesreče,
 Ki zgodaj mu je ranila srce.
 Preprosta srca so ljubila lovca —
 Ljubezen prava pa najbolje vé,
 Kako se zdravi ranjeno srcé. —
 A danes? Glej, srce najljubše lovcu,
 Kí bridek mu spomin je osladilo,
 Zaprlo se je danes zanj na veke —
 Zaprlo hkrati pot v dolino tiho.
 In solza je v oko priplula lovcu,
 Kot biser potočila se po licu
 In z lica kanila na sivo skalo.
 Če trda skala bi čutiti mogla,
 Povedala bi, da slovo je grenko.
 Obrisal je Matijče, solz nevajen,
 Z rokavom sled duševne bolečine.

V dolini čula pa je brdka Mina,
 Kako na Cmiru nekdo je zavriskal.
 Pa ni bil to odmev vesele duše,
 Tako v slovo vojak nevesti uka.

IX. Nevihta.

Ležala teža težka je kot svinec
 Na srcih mladih, ki sta se ločili.
 Nobeno ni se veselilo zmage,
 Nesrečno vsako bilo je neskončno.

Dekle, v ponosu smelem govoreč,
 Besedo nepremišljeno je reklo.
 V besedi ne prenašli se nikdar,
 Ker izrečena ni več prazna stvar!

Srce človeško večkrat nam odklene,
 Podere mrznej stare mrzle stene.
 Besede nepremišljene ostrina
 Nalije večkrat v dušo nam pelina
 In ž njim zgrení življenje ti veselo,
 Upogne moč mladeniško za delo.

Ležala teža težka je kot svinec
 Po gorah vseh, ki jim Triglav kraljuje.
 Nebo zagrinjal je žalobni plašč
 Oblakov težkih, ki leteli so
 Čez gôre kot gavranov črnih jate.
 Če dvigne jastreb, bistrovida ptica,
 Za skalo se, kjer v gnezdu mlade čuva,
 Potihne spev brezskrbni drobnih ptičev,
 Zavetje skrito si poišče vsak
 In trepetaje čaka varne ure.
 Tako v zavetje pred nevihto črno
 Bežala sta boječ žival in človek.

Otvezal Miha je po tamarjih
 Govedo ter zapiral v varne staje
 Teleta, ovce in rogate koze;
 Potem pokropil je s Štefanjo vodo
 Na križem celo Rupnikovo stajo,
 Goreče vmes pa prosil Vedrnikov,
 Da točo odvrnili bi in strelo.
 Iz kočje se razlil je ljubek vonj.
 Boganico je Mina zažigala,
 Lepo je dišal suhi oljčni les.
 Višnjevci dimčki so puhteli k nebu,
 Puhtela ž njimi je molitev vroča
 Iz srca deklice pred srce božje.
 A ni prosila Rupnikova Mina,
 Da točo bi odvrnil Bog in strelo,
 Prosilo je srcé v skrivnostnem strahu
 Za onega, ki v gorah je brez strehe,
 Za kôga — Mina vedela ni sama:
 Matijče v gorah je in lepi Otmar.
 Srce nesrečno v dvomu je medlelo,
 Zato je za oba molila Mina.

Za Vrati in po strmih trentskih gorah
 Zabučal je mogočni groma glas,
 Kot bi srce Triglava vzdihnilo.
 Oblake je prekrižal prvi blisk.
 Po lahko piš zavel je v mirno listje.
 Gorjé, kdor biva v gorah ob nevihti!
 Pogum upade srčnemu plezalcu,
 Ki vriskal je poprej na strmem robu,
 Da tiho skrije se v otlino skalno.

Molčé premišlja tam resnico staro:
 Neskončen si, o Bog, in človek — nič.

Tako Matijče tudi je premišljaj,
 Ko skrit pod skalo je vedril po gorah.
 A danes? Niso mar otlina lovcu,
 Ne sliši groma, vetra mu ni mar.
 Oko ne dvigne k nebu se nikoli,
 Da zrló bi ognjenih bliskov švig.
 Naprej, naprej v goré ga nese noga.
 Dereze mu hrstijo v gorskemrodu,
 In iskre palica v kremenu kreše.
 Po stezi varni noga mu ne stopa.
 Kaj dovški lovec méni se za steze?
 Polica ozka, koder divjí kozel
 Okretno vodi ob prepadu čedo,
 Matijčetu je cesta dosti varna.
 Naprej, naprej, on mora od doline,
 Kjer mu razvnel je nekdo mirno kri,
 Da v srcu vihra besnejše razsaja.
 Kot strela in vihar v triglavskih gorah.
 Kakó prilega njemu se gromenje!
 Kakó je duši všeč tema neznana,
 Narava isti boj bojuje zunaj
 Kot znotraj v prsih lovčevih divja. — —

Na nebu boj čimdalje bolj razsaja.
 Odziva trentskim gromovitim strelom
 V sosednji Kranjski sosed se — vihar.
 Kot v vojski bližajo se čete v ognju,
 Tako oblakov hudournih roji
 Z obeh stranij hitijo nad Triglav.
 Nebo večerno kar gorí od bliskov,
 Triglava drob maje se v bučnem gromu.

Na vrh Triglava sta dospeli vihri:
 Sičé po vzduhu strele kot pušice,
 Ki prožna jih tetiva meče v boj,
 Kot kače zvijajo se po oblakih,
 Kot curek ognja treskajo na zemljo
 In s te nazaj v nebo udarjajo.
 Vrsti tema se trda z jasnim dnem
 Hitreje, kakor bi z očmi utrinjal.
 Udarec z bliskom hkrati počí silen,
 Groznejši, kot bi se Triglav podrl.
 Prevtolil trdni je obok nebeški,
 Ledeno zrnje vsiplje se na zemljo
 In lovca bíje po obrazu toča.

Podrl ga puh je strele, ki je blizu
 Razklala suhega mecesna deblo.

(Dalje.)

Jesenski obraz. (M. Jama.)

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Dalje.)

X. Jutro.

Srditega viharja divji boj
Končan je bil. A zmagal ni vihar,
Ki prigromel je iz doline trentske,
In tisti ne, ki v Kranjski se je dvignil
Ter bučal mu nasproti nad Triglav.
Ob drugem drug je strele si razbil,
Povžil vihar viharja grozno silo,
Da v nič oblaki so se razpršili
In blede luni dali vladno žezlo.
Smehljaje se priplula je kraljica,
Zemljanov staro potrdila pravo:
Če dva se v srdcu bífjeta pogubnem,
Dobičku tretji smeje se veselo.

Meglice osamljene, ki pod nebom —
Vojské ostanki — so veslale mirno,
Razpihal je ledeni jutrov dih,
Ki vël je po škrbinah gorskih vrhov
In pihal v žvižgu čez ledeno polje,
Kjer — mrzel — se še bolj napil je mraza.
Kot smrti hladna sapa je pobožal
Matijčetovo obledelo lice,
Ki ležal je omamljen sredi skal;
Obudil mraz ga je od nezavesti.
Počasi, stežka se je sklonil kvišku.
Oči kot s trnjem ograjene — trudne,
Po udih mraz je spreletaval lovca,
Koleno klecalo je dregetaje,
In lice ga od hlada je skelelo.

Bledela že je nébesa kraljica,
Bledede ž njo vred zvezde — njene hčerke.
Na vshodu se je svital mladi dan.
A v glavi lovčevi se je temnilo,
Ker ni verjel spominu, da je res,
Kar pravil mu je o preteklem dnevu.
Le težke sanje moral je imeti — — —

„Dom in svet“ 1896, št. 21.

A v sanjah ni doslej po gorah blodil!
Nevihta ga je morda premotila? — —
Neviht nešteto že prebíl je v gori,
A vedno je vedril v zavetju suhem.
Nocoj obležal je pod milim nebom,
Da dež ga pral je in ga bila toča,
Ker puh od strele mu je vzel zavest.
Ni tega razumeti mogel lovec,
Zato verjeti moral je spominu,
Ki slikal mu je vsako stvar na drobno:
Kakó slovó je vzel od mlade Mine,
Kakó je nehoté na Cmiru jokal,
Kakó potem drevíl se je v propast,
Ker ni se ognil trmast besni vihri.
Pa ni ubil ga Bog z ognjeno strelo,
V nesvesti ni se zvalil v črno brezno.
„Kdo varoval me je, predrzneža,
Ki kljubati sem hotel božji moči?“
Roke je sklenil verni dovški lovec
In tiho molil angelsko češčenje. — — —

Požirek brinjevca in grizljaj kruha,
Moči sta lovcu zopet poživila;
Oprt na palico premišljaj je,
Kam krenil bi, katero pot ubral?
Naprej, na levo in na desno prosta
Ponuja pot se lovcu brez domovja.
Nazaj, samó nazaj nikdar, nikdar!

Zato naprej je šel Matijče lovec
In s hojo grel si je premrte ude.
Ogrel si tudi kri je v mladem srcu,
In bílo mu srcé je kakor včeraj.

Po grušču hodil je, da plaz sipin
Uhajal mu je izpod urnih nog,
Čez jarke prhal je kot divja koza.

Ni dolgo hodil in dereze so
Zadrle se z ostrino v večni sneg.
Hrstela je pod njimi snega skorja,
Katero strdil je ledeni sever.
Zato previdno stopal je Matijče,
Da ni izpodletelo mu na ledu,
In ni potočil se po strmem hrbtu
Ter padel čez čerí v dolino Vrat,
Kjer brdka Mina v tihi koči biva.
Ker živ ni smel pred nje obličje več,
Mrtev zato ni prednjo hotel priti.

Pod snegom v strugah voda je bobnela
In naglo tekla po žlebéh v dolino.
Poslušal lovec je bobnenje vode
In skoro je naročal mrzlim valom,
Da naj pozdrav nesó v dolino tiho
Dekletu, ki jih bo zajelo v vedro.
Pa hitro se skesal je dovški lovec,
Šumenju te sporočil je besede:
„Povejte doli deklici še enkrat:
Nikdar ne bode v Rupnikovi koči
Matijče, dovški lovec, sitni gost!“

Naprej je zopet šel po trdem ledu,
Dokler na sedlo ni dospel visoko,
Kjer svet odpre se na bohínsko stran.
Še dalje po grebenu se je plazil,
Prejahal je kameni most, ki veže
Triglava Vélikega strmo glavo
S Triglava Malega izboklim hrbtom.
Povspel se je še nekaterekrati,
Objel še krčevito nekaj skal,
In drzni lovec bil je — vrh Triglava.

Kot iz pleníc in rdečkastih povojev
Odvila mati bi rojeno dete,
Tako iz rožnih rok jutranje zarje
Priplavalo je solnce — zlato dete.
Po slemenih so prámeni se vsuli,
Zlatili gôr visokih stare pleše.
V dolinah ležal je še tihi mrak.

Meglíce so visele nad vasmí
Ter zginjale pred solncem so počasi,
Kot dvigal lahko bi zaveso z oken,
Da zreš nemoten ves prirodni kras:
Morja ravnino sivo, laško polje,
Gorice vinske, suha kraška brda,
Ledene gore Švice in Tirolske,
Koroške gozde, rodovitno polje,
Dežele kranjske biserno oko,
Triglavskih virov dolge bele struge.
V soseščini planinske zelenice,
Kjer pasejo pastirji zdravo čedo,
Pa nepregledne kupe sivih skal,
Domovje ropnih ptic in divjih kozlov.
V Bohinju pa megleno jezero
Umákniti se ni hotelo solncu.
In vendar ni Matijče zrl drugam
Kot tje, kjer mati zlata spi v gomili.
Kako je drugekrati vriskal lovec,
Kako se čudil je naravi krasni,
Ko vrh Triglava je ponosno stal!
Okó ne čudi danes se naravi,
Srcé veselja mu ne prekipeva.
Mračnó v dolino gleda na meglò,
Ki trdovratno legla je nad Bohinj.

„Megla, le léži gosta in pokrivaj
Z zaveso mračno ljubi kraj mirú,
Da sin nesrečni zrl ne bo gomile,
Kjer v prsti matere srce počiva.
Zakaj zapustil si domači kraj?
Zakaj drugod iskal mirú, zakaj?
Ljubav nobena ni tako globoka,
Kot mati ljubi svojega otroka.
Ko matere srce preneha bítí,
Tedaj ljubezni žarek odgorí ti.
Nobeno te tako ne bo ljubilo,
Ker jedno le je materino bilo.“

V dolino Vrat Matijče je pogledal,
Pogledal zadnjikrat — potem odšel
S Triglava — romar k matere gomili.

XI. Mrtvec.

Na desno lovec je zavil s Triglava,
Po „dimniku“ nevarnem se je splazil,
Podričnil se je po obronku strmem,
Za sabo prožil je šumeči grušč,
Da kamen s sabo kamen je povabil
In v zboru hitel za predrznim lovcem;
Še jeden skok — Matijče stal je v melu.
Nevarná pot je bila dokončana. —
Postal je v mehkem pesku dovški lovec,
Nazaj preduhe gledal je zijave,
Katere je izdolbel časa zob,

Izklesal žlebe hudournim vodam.
Pretresal mraz ga je ob tem pogledu,
In čudil se je, da prišel je živ,
In ni razbil na kosce se po skalah.

Kar dvigne plešec¹⁾ se ploveč znad Krme.
Perot mu črta v zraku širne kroge,
V ovinkih spušča se na golo zemljo.
Matijče prime nehoté za puško,

¹⁾ Gorenjci imenujejo tako beloglavega jastreba.

Napne mu petelina mirni prst,
 Okó mu kot sokolje zažarí,
 Kopito k licu varno si nasloni,
 Uprè je čvrsto v nepremično ramo.
 Razleže jeka se po goličavah. — —
 Perot omahne obstreljeni ptici,
 Na tla — boreč se s smrtjo — pade jastreb.
 A danes ni vesel Matijče plena,
 Ker sklenil je, da več ne bode streljal.
 Zato ni hitel k ustreljeni ptici.
 Počasi je korakal po globeli,
 Premišljaj jastreba usodo žalno:
 V višavi sinji se poprej je dvigal,
 Perot predrzna je vesljala v zraku,
 Okó preširno zrlo je na zemljo,
 Vprašaje, kdo mi more škodovati?
 In zdaj? Zadelo ga je drobno zrno —
 Perot je strta, mrtvo je srcé,
 Okó skaljeno krije smrtna senca.
 Matijče, sam si obstreljena ptica!
 Beseda jedna te v srcé zadela,
 In strt polet je tvojega duhá,
 In strt trepet veselega srcá.
 Okó je solze senca omračila,
 Iz lepих sanj pozvan si spet na zemljo,
 Ki solzna bila je in bo dolina.

Globoko v misli take zatopljen
 Matijče bliža se globeli ozki.
 Snegà leží ob njej še debel plaz,
 In dnò takisto krije ledna skorja.
 Pri snegu se ustavi dovški lovec,
 S sokoljimi očmi pregleda plaz.
 In sredi njega mu oko zagleda
 Prostrto žrtev mirne svoje roke.
 Jermene pri derezah si pritrdi,
 Da varna bo stopinja v trdem snegu,
 Zakaj, gorjé, če zdršne ti na plazul!
 Po bliskovo te nese v dnò prepada,
 Kjer drzno glavo si zdrobiš ob skalah.
 Zato Matijče, večš nevarnih potov,
 Oprezno stopa po ledeni skorji,
 Ter varno res dospè do mrtve ptice.

Kako bi s plenom, misli dovški lovec.
 „Da sem ubil te grabežljiva ptica,
 Pred dnem, ki mi zagrenil je življenje,
 Ponosno bi te nesel Mini kazat,
 Ponosno bi na Dovje s tabo šel.
 Sedaj pa je prepozno in zastonj!
 Zato ostani, sivec, na planini.
 Razprhne veter naj ti perje bujno,
 Kostí obeli naj ti dež in sneg.
 Però le jedno samo ti izrujem,
 Da vedno nosil bom je za spomin,
 Kedaj sem zadnjič sprožil petelina.“
 Però si vtakne za klobuk Matijče
 In vstane, da se vrne na stezó.

Premišljeno pregleda zmrzli plaz,
 Da našel bi najbližjo pot iz njega.
 Tedaj okó strmeče se ustavi
 Ob skali, ki molí iz srede plaza.
 „Moj Bog! Človeško truplo!“ vzklikne lovec.
 Ledena skorja zaječi glasno,
 Ker so dereze ostre jo orale.
 Sneženi prah se izpod nog kadí
 In kakor iskre žarne v stran prší.
 Matijče šine bliskoma po ledu,
 Še mar mu ni, da se življenja tvega.
 Nevarnost moč človeku vliiva v žile,
 Da jeden zlahka delo dveh vrší.

Matijče zdrav obtičal je za skalo,
 Pripognil se je k mrtvem telesu,
 A hitro je odstopil za korak
 In kot iz jasnega zadet se zgrudil
 Na led je ter bolešno jeknil: „Otmar!“

Razlegal krik se je po mrtvih skalah.
 A kot bi razumele trde skale,
 Brez konca „Otmar! Otmar!“ so vršale,
 Kot bi novico grozno v svet trosile,
 Da jo triglavsko zvé pogorje celo,
 Da zvé jo slednja kočá na planinah,
 Da zvé nesrečna Rupnikova Mina.
 Da mrtev je prelepi ptujec — Otmar.

Matijče dolgo je sedèl na snegu,
 Brezčuten — kakor led pod njim in skala.
 Oh ne! Teló samó je bilo mirno,
 A v prséh bil je grozoviti boj.
 Ljubezen in sovraštvo sta se bila, — —
 Kot po viharju solnca trak prisveti
 Na zemljo, ki je trepetala v strahu,
 Tako Matijčetu se mir razlije
 Po bledem licu in po temnem čelu.
 Ljubezen zmogla je sovraštvo črno,
 In vest pokojna je hvalila lovca:
 „Ljubav si storil in krščansko delo
 Človeku, ki ti zgrenil je življenje.
 Tvoj svinec je ubranil ropni ptici,
 Da ni zadrila krempljev v mrtvo truplo
 In razkljuvala lepega obraza.
 Kostij pa razmetala po tokavah,
 Da bi nemirne čakale vstajenja,
 Prhnèč na tleh, ki niso posvečena.“

Matijče vstal je. Dolgo ni premišljaj.
 Razgrebel s palico je trdi sneg,
 Obvezal z ruto Otmarju obličje
 In v grob ledeni skríl je mrtvo truplo.
 Potem je zlomil dolgo palico,
 Ki leta že mu bila je družica.
 Na križ je zvezal konca in zasadil
 Rešenja znamenje na hladni grob.

Pred križem tem Matijče je pokleknil
In prosil ptujcu večnega pokoja.

Zamišljen z groba je odšel Matijče
Pastirjem pravit o nesreči bridki,
Ki ptujca je v viharni noči strla.

O polnoči so drugo jutro šli
Iskat pastirji zagrebena truplo,
Da ponesó je k večnemu pokoju.
Matijče ni šel k žalnemu pogrebu,
Izginil je, nihče ni vedel kam.

(Konec.)

Na Gorenjskem.

9. Pastir.

Pozdravljam od srcá te tu med čredo,
Pastir, mož osiveli — trudnih let!
O, zdí se mi, da ti okušal bedo,
Pred prazno večkrat kot pred polno skledo
Posedal si, odkar te nosi svet.
Mordà prenašal žal si svojo voljno,
Mogoče, da je polnil srd srcé —,
Govôri, rad bi znal, kar ono vé,
Saj je življenje ti izkušenj polno!

In sivi mož v odgovor to mi dé:
„Star sem po letih, mlad po srci svojem,
V njem je veselje ono mi ostalo,
Ki z mano porodilo se na svet.
Ne tožim jaz, ker tožba ne pomaga,
Četudi včasih mraz in glad trpim.
V trenutkih takih zrem v pretekle dneve
In ob spominih zabim svoje bede

In tešim se, da pride lepši čas.
Ni žal ni jeza duše mi ne polni,
S tem, kar imam, povsem sem zadovoljen
In svojemu Bogú prepevam hvalo,
Da je takó in da ni slabše z mano . . .“

O, stavec dobrovoljni, čuj in vedi,
Da govor tvoj v srcé kot pesem sega,
Le škoda, da beseda se k besedi —
Kot meni zdaj — ne veže, ne prilega.

In sivi mož smehljuje zopet dé:
„Seveda je lepó, če govori se,
Da vjemajo besede se z besedo,
Kakor pri fari glas zvonov se druží:
A zdí se mi, da sto in tisočkrat
Bolj prija, da — čeprav brez lepoglasja —
Ne govorimo praznih le besed!“

10. Ptica lastavica.

Tudi tukaj si v planinah,
Lastavica ti —
Svet je tvoj in ti njegova,
Vsak se te razveseli.

Jaz pozdravljam te kot znanko,
Saj sem mlad, vesel
Čuval gnezdo ti pod krovom,
Kjer živeti sem začel.

Danes, ko ob meni letaš,
Mislim, da imaš
Zame srčno pozdravilo,
A povedati ne znaš.

Vidiš, z mano tudi včasih
Taka se godí,
Da srcé je čustev polno,
A besede zanje ní.

Pa molčíva, le molčíva . . .
Včasih je takó,
Najsi tudi bi govoril,
Ne umeje me vsakdó!

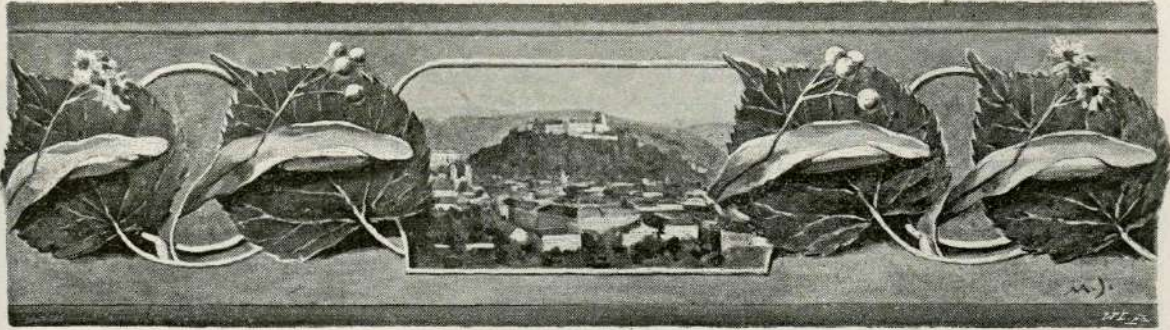
11. Studenec.

Studenec, ti bistri studenec,
Lesovje, grmičje in cvetje
Ob strugi te senči, ko v reke
Hitevaš ti hladno objetje.

In zdí se mi, kakor bi solzo
Ogromno zrl gorskega svéta,
Ki toči planina jo solnčna
Ob svoji krasoti zavzeta . . .

E. Gangl.

Olepšaj se, Ljubljana! (Risal M. Jama.)

Triglav.

(Zložil F. S. Finžgar.)

(Konec.)

XII. Pogrebci.

Poglej, poglej možé, Ki se vrsté Počasi s strme gore Ob prvem svitu zore!	Le glej, le glej možé Bolnó srcé! Zastonj gojiš veselje! Zastonj so tvoje želje!	Na licih se pozná Ti sled solzá! Ker noč si prebedela, Vso noč bridkó trpela.
--	---	--

Li méniš, da nazaj Se vrne kdaj, Po katerem koprnelo Ti je srcé veselo?	Premenil se bo up Ti v grenki strup! Potré ti lepo lice, Zažgè na svetu vice!
--	--

Prišli možje so k Rupnikovi koči,
Na tla so položili težko breme,
Obrisali si s čela vroči pót.
Iz kočé Miha jih je šel pozdravit
In voščít dobro jutro zgodnjim gostom.
„Od kod in kam je pot, prijatelj?
Bremena težka nosite s seboj?“
„Bremena težka, da nas Bog obvaruj!“
„Prijatelj, skrivnostno govorite.“
„Nesreča vselej se pové skrivnostno!“
„Kako? Nesrečo ste prinesli k nam?
Nesrečo nosite zavito v rjuhi?“
„Poglej!“ — In mož odgrne mrtvo truplo.

Za glavo se prijel je stari Miha
In glas zagnal je tak, da jok ni bil,
Ne smeh — le žalosti izraz nezmeren.
Tedaj še Mina prihití pogledat —
Pogled potrdi njeno grozno slutnjo —
Pred njo mrtev je ležal lepi Otmar.

Možjé spet dvignejo usodno breme,
Molčé je nesejo ob bistri vodi.
Vse tiho pri mrtvaškem je sprevodu:
Ni križa, da bi nesli ga pred truplom,
Ni luči, da svetila bi mu h grobu,
Zvonovi tožne pesmi ne pojó,
Nikdo ne joka solze po mrlíču.
Le žvenk derez zvení mu za pogrebom,
Le ptičje grlo poje smrtno pesem,
Le Bistrica solzíce hladne joka —
Obvaruj dobri Bog nas take smrti!

* * *

Molčé je takrat Miha gnal na pašo,
Molčeča stala je pri ognju Mina.
Bolest, ki v srcu mladem jo je pekla,
Gorela bolj je kakor žarki plamen;
Beseda nepremišljena prišla
V spomin je takrat deklici nesrečni,
Beseda, ki ušla ji je iz ust,
Pregnala lovca — njeno srečo ž njim.
Kesanje grenko ji prevzame dušo:

„Kesanje — oh, zakaj prepozno prideš!
 Zakaj, zakaj sem s srcem se igrala,
 Zakaj, da me na vek pekó spomini?
 Matijče, vrni se, odpusti revi:
 Igrača bila je, in ne resnica.
 Do smrti naj tekó mi samski dnevi,
 Da z grobom še se poročim devica!“

Na prod je šla, pa ne zajemat vode —
 V tolmun je vrgla ptujčev zlati prstan,
 Slovesno te besede je izrekla:
 „Za tvojo dušo, Otmar, bom molila,
 Matijčeta do groba bom ljubila;
 In nikdar vzela drugega ženina
 Ne bo nesrečna Rupnikova Mina!“

XIII. Na grobéh.

Megla hladilna plula je ob Savi,
 Kot prt mrtvaški tiho zagrnila
 Vasice mirne v bistriški dolini.
 Kot bi zares posekla smrt ljudi,
 Tak mir je vladal po dolini celi.
 Le šum vodá razlegal se je v gore,
 Otožno v jedno mer bobneč čez jez,
 Kot časov reka v večnost bi hitela.

Tedaj v zvoniku svetega Miklavža
 Počasi ure zdrsnejo kolesa,
 In zvona glas se vmeša v šum jezov.
 Dvanajstkrat kladivo na zvon udari,
 In zopet završi kolesje staro.
 Duhov nemirnih ura je odbila.
 Kdor slišal nje zamolke je udarce,
 Prekrižal se je na ležišču trdem
 In molil „oče naš“ za duše v vicah.

Brnel še bron predramljen je v zvoniku,
 Ko med grobovi se prikaže senca.
 Nemirno gibala se je med njimi,
 Postala večkrat, zopet se ganila,
 Pripognila se k tlom, pa kvišku vzrasla.
 Kaj to? Mrtvaški ples se bo začel?
 Tedaj resnične so besede dedov,
 Resnične babic velih pripovedke:
 „Kako o polnoči prihajajo,
 Da na grobovih svojih rajajo,
 Ker nimajo počitka v sveti prsti,
 Ne v jami tihí, ne v trohneli krsti.
 Krivica goni jih na svet nazaj,
 Krivica jim zapira sveti raj.“

Vendar — na teh gomilah plesa ni.
 Saj v zemlji tej ne spiyo odrtniki;
 Krivico vsakdo prej je poravnal,
 Potem je legel k večnemu pokoju,
 Zato ta senca duh nemiren ni,

Ki polnoč ga vzbudila je iz spanja.
 Poglejte! Mirna je podoba mračna,
 Kleči na grobu pri lesenem križu.
 Globoke vzdihne sliši gluha noč.
 Med vzdihí večkrat sliši se beseda,
 Beseda, ki doni tako prijetno,
 Da se topí srce v neskončni sreči;
 A reže tudi bridko v dno srca —
 Beseda kratka in jedina — mati.

Zapel petelin prvič je na vasi,
 Matijče zadnjič je poljubil grob,
 Pokropil ga s poslednjo je solzico —
 Slovo je vzel od matere — do smrti.

In ista noč je prva grob pokrila,
 Ki v njem je Otmarja srce prhnelo;
 In ista noč je prva priča bila,
 Kako srce je dvema krvavelo.
 In rana ta ni prej se zacelila,
 Da je obema smrtna ura bila.

* * *

Ko drugo jutro je prišel grobar
 Izkopat jamo zadnjemu mrliču,
 Dobil na revnem grobu je dvocevko.
 Nihčè poznal orožja ni v soseski,
 Nobeden znal povedati lastnika,
 Le nema noč povedati bi znala,
 Da materi prinesel v dar dvocevko
 Matijče je — nesrečni dovški lovec,
 Ko je prišel izpolnit zadnjo željo,
 Ter puško za sekuro je zamenil.
 Odslej sekira bila je družica
 Molčečemu kopárju v tihí šumi,
 Dokler iz nje možje prinesli niso
 Zagrebst kopárja z „jastrebovim perom“.

XIV. S planine.

Jesen, podoba prešlega življenja
Selila se počasi je v deželo. —

Gorá triglavskih slemena visoka
Belila so se zjutraj v novem snegu,
In mrzel veter piskal je po drevju,
Odpihnil marsikteri rmeni list,
Ki tiho je umrl na mladem brstu.
Potoček več ni bila Bistrica —
Po dežju je narastla v hudournik,

In kalna hrupno tekla je v dolino.
Prišel je dan, pastirju dan slovesen,
Da vrne zopet se domov s planine.

Oglasil zjutraj se je težki zvonec,
In Mavra sama je prišla pred kočo,
Ponosno dvignila je vrat debeli,
Da Miha je obesil zvonec nanj.
In zvonca glas je čedo vso prešinil
In vlil ji v ude novo je življenje.

Čednik Miha. (Risal M. Zarnik.)

Kot prej žival iz hleva je želela,
Tako nazaj želi sedaj k pokoju,
Ko zunaj mraza ji telo drgeče.
Ko zvonec Miha ponositi Mavri
Na vrat pripel z jermenom je širokim,
Tedaj stopila je iz koče Mina
In z vencem Mavri je roge ovila. —
Navada stara je in staro pravo,
Da z vencem vrne se domov zvončasta,
Če srečno čeda je prebila pašo,
Nobena glava ni se izgubila
In ni nobena si zlomila noge,
Nobena padla ni v prepade strme,
Da tam ostane — plen gavranov lačnih.
,Planina srečna' taka se nazivlje,
In čednik vsak ponosen je tedaj,

Če venec mu domov zvončasta nese.
Čez ramo potlej je opahnil Miha
Bisago prazno ter odrinil lesu.
Pred čedo stopal Miha je počasi,
Za njim pa Mavra prva je hodila.
Kako ponosno stopala je Mavra,
Kako visoko nesla lepo glavo!
Peresca ni utrgala pri poti —
Časti dovolj je bilo lepi Mavri.

Še Miha sicer je ponosno hodil,
Ko z vencem je domov s planine gonil.
Postarna noga se mu je mladila,
Kot dečku pele so mu težke cokle.
Pa letos!? — Miha je globoko sklonjen,
In težka, težka je njegova hoja.

Podé se misli bridke mu po glavi
 In v mislih teh si stari Miha pravi:
 „Ovenčan vračam zopet se s planine;
 A trnjev venec zdí se letos meni,
 Ker tožne s saboj nosim si spomine.
 Ko čede pol v planini bi zeleni
 Nenadoma smrt bila mi požela,
 Ne peklo bi tako me v dno srca,
 Ko peče grozna me nesreča ta,
 Ki njega, njo in mene je zadela. —
 Zakaj odšel Matijče si v planine?
 Zato, — ker mož si prave korenine!
 Kako imel sem rad te — kakor sina!
 Lahko — seve — saj bil si zlata duša,
 In boljšega ne bo dobila Mina,
 Naj v svetu celem ga iskati skuša!
 A prišel tisti je — odkod, kdo vé,
 Ki zastrupiti hotel je srce,
 Srce, ki sveta zlobe ni poznalo,
 In sladki govorici verovalo.
 Oskrunil skoro bi srca zlatnino,
 Na krivo pot zavel nedolžno Mino,
 Da nisi preje Ti, mogočni Bog,
 V obrambo njeno dvignil svojih rók,
 In sodbo, trdo, trdo si dovršil
 Nad njim, ki ji čistost srca je kršil.

Oj, huda sodba, huda, Ti, moj Bog,
 Kdo bi sledil stopinje tvojih nog!
 Sam kmalu bom pred stolom tvojim,
 Oj milost, prosim, milost grehom svojim.“

Pritekla solza je na staro lice —
 Bridkosti in kesanja grenka solza.

Za čedo šla je Rupnikova Mina.
 Vendar — nikakor to ne more biti —
 To Mina ni, oj tista brdka Mina,
 Ki kot pomladi živi gorski cvet,
 Kot ptica drobna, ljubko žvrgoleča,
 Pred kratkim z doma šla je na planino.
 Sedaj kot cvet jesenski gre domov,
 Kot list poparjen od pekoče slane,
 Dekle — nesreče tožne jedna žrtev.

* * *

Potekala so leta bolni Mini,
 Potekli z leti niso pa spomini.
 Zastonj se mati zanjo je trudila,
 Zastonj iskala zanjo je zdravila.
 Nikjer pomoči deklici potrji
 Drugje ni bilo, ko v prezgodnji smrti.

Na Gorenjskem.

12. Nekemu dekletu.

Solnce luči ne ugasne,
 Žarke siplje v solzni dol —
 V srcu vir je sreče jasne,
 Ki prežene skrb in bol.

In oblaki hudourni
 Z gromom zemlji strah budé —
 Jezni čuti v duši burni
 Srcu vzbujajo gorjé.

Cvetnih vrtov, plodne njive
 V žaru solnčnem vstaja kras —
 V srečnem srcu pesmi žive
 Vzbuja se veseli glas.

Pade klas in pade cvetje,
 Ko nevihta privihrá —
 Rádost, željo, up in petje
 Srčni nam vihar končá!

13. V Vratih.

Velikani na okoli
 Naših so gorá,
 Kakor kralj zre na prestoli
 Triglav vrata ta.

Čujem, kot da klic razglaša
 Z vrha se mu v svet:
 Vse ob meni last je vaša
 Že od davnih let!

E. Gangl.

